

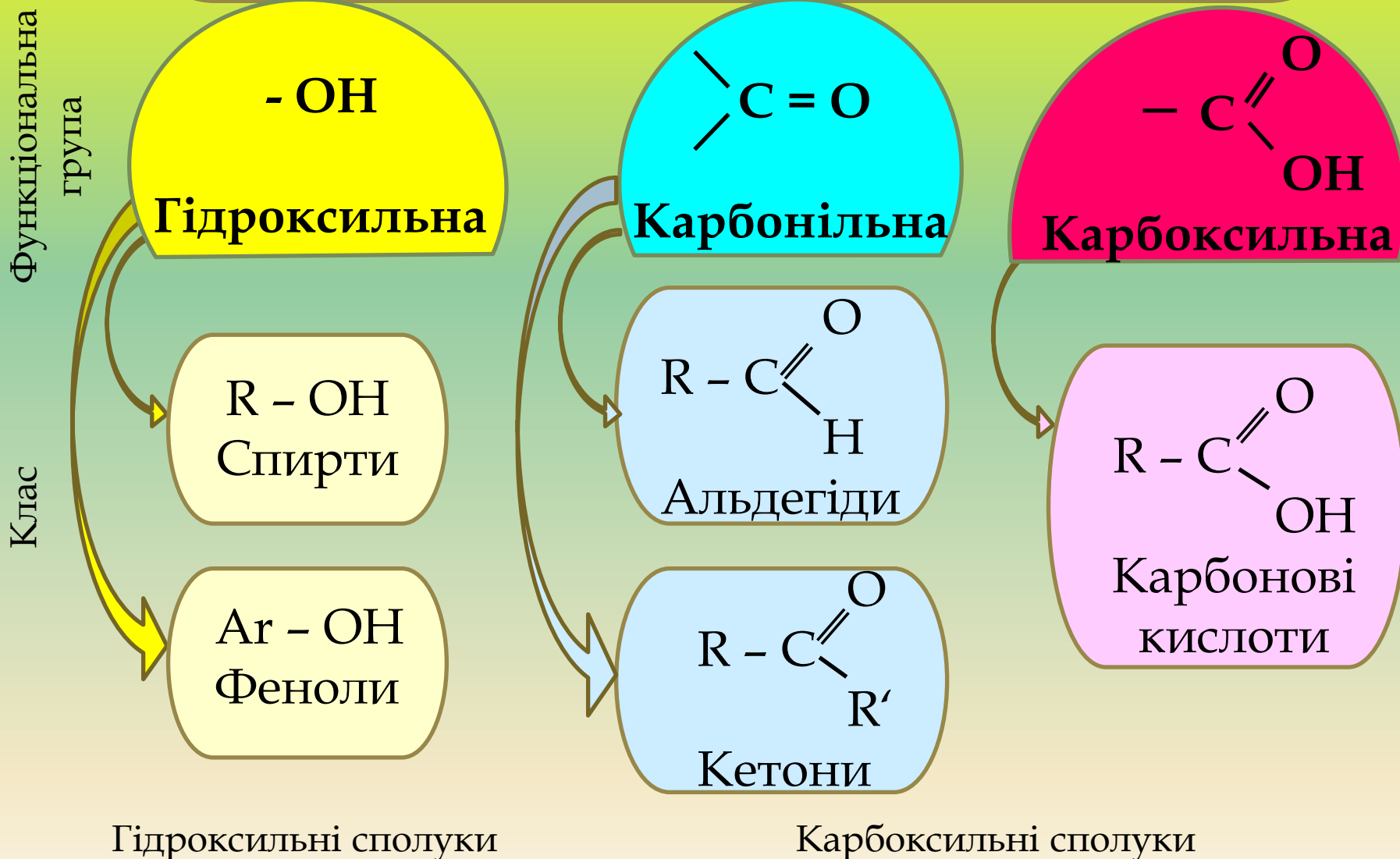
Оксигеновмісні органічні сполуки

Оксигеновмісні органічні сполуки

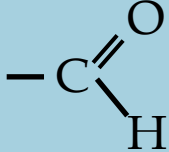

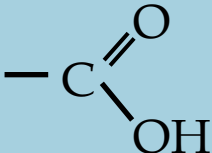
Органічні сполуки які в своєму складі містять
Оксиген

- Спирти. Феноли
- Альдегіди і кетони
- Карбонові кислоти
- Естери. Жири. Мила.

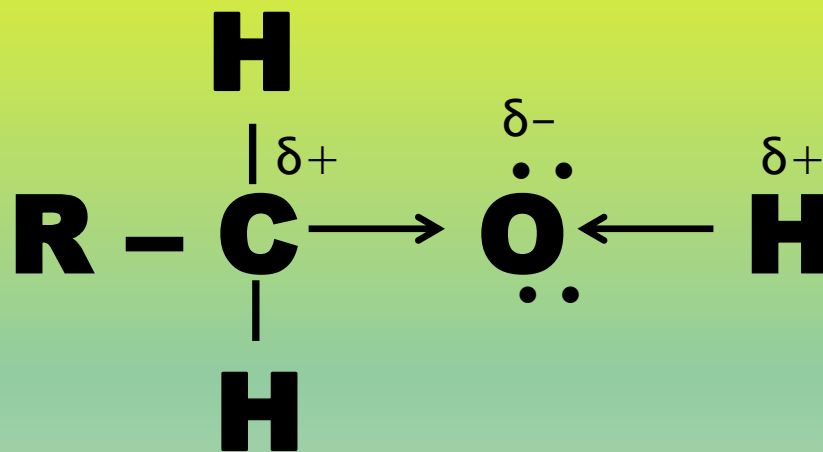
Найважливіші класи класи оксигеновмісних органічних сполук

Характеристика гомологічних рядів

Гомологічний ряд	Загальна формула	Функціональна група	Особливості назви
Спирти	$C_nH_{2n+1}OH$	$-OH$	Суфікс <i>-ол</i>
Феноли	$C_nH_{2n-7}OH$		Фенол
Альдегіди	$C_nH_{2n+1}CHO$		Суфікс <i>-аль</i>
Кетони	$R - CO - R'$		Суфікс <i>-он</i>
Карбонові кислоти	$C_nH_{2n+1}COOH$		Суфікс <i>-ова</i> і слово «кислота»
Естери	$R - CO - O - R'$	R-радикал кислоти R'-радикал спирту	Суфікс <i>-оат</i>

Кислотно-основні властивості спиртів

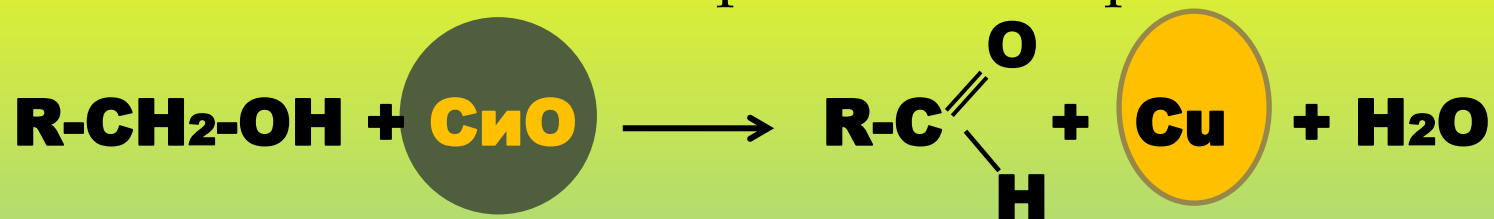
За участю атома Гідрогену гідроксильної групи

За участю всієї гідроксильної групи

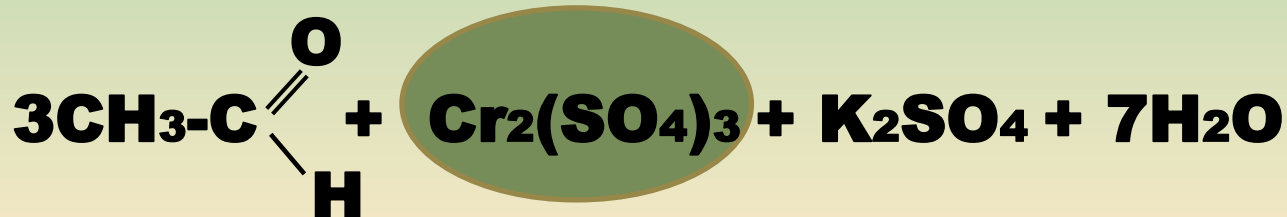
Властивості виражені дуже слабо, тому розчини спиртів у воді нейтральні

Якісні реакції на спирти

Неповне окиснення первинних спиртів

Хромова суміш в сульфатно-кислому середовищі при взаємодії з спиртами змінює оранжево-червоне забарвлення реакційної суміші на зелений

Якісні реакції на багатоатомні спирти

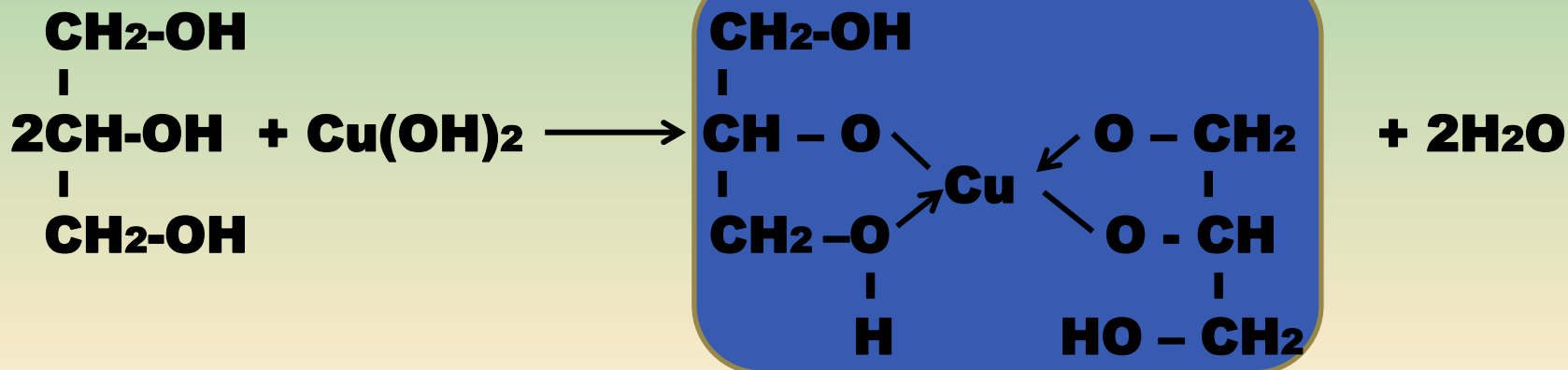
Реактив Лукаса (суміш HCl (конц) із цинк хлоридом)

Спостереження:

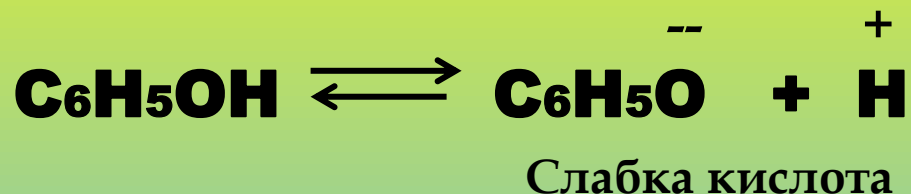
із третинними спиртами - швидке помутніння,
із вторинними помутніння через - 4-5 хвилин,
із первинними не реагує

Свіжоприготовлений $\text{Cu}(\text{OH})_2$ - утворюється комплексна сіль купрум (II) гліцерату яскраво-синього кольору

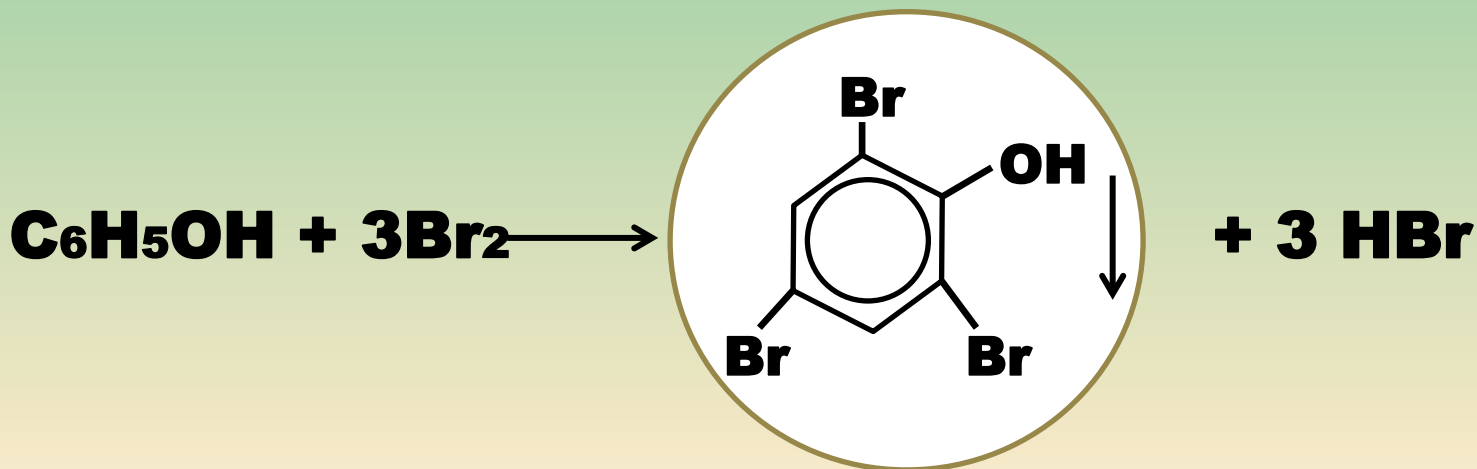

Якісні реакції на феноли

Дисоціація у водному розчині

З бромною водою утворює білий осад трибромофенолу

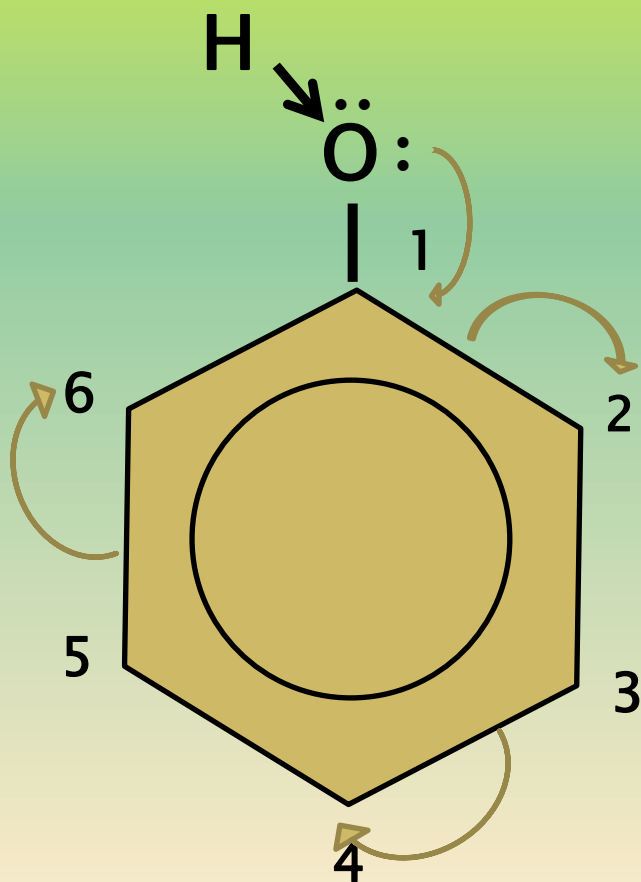

Вплив атомів у молекулі

Гідроксильна група у молекулах фенолів

більш поляризована,

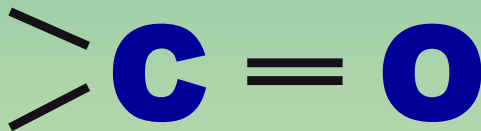
тому виявляє сильніші кислотні властивості, ніж спирти

Унаслідок спряження гідроксильних груп з бензеновим ядром зв'язок С-О зміцнюється, а зв'язок О-Н стає полярнішим, що обумовлює кислотні властивості фенолів

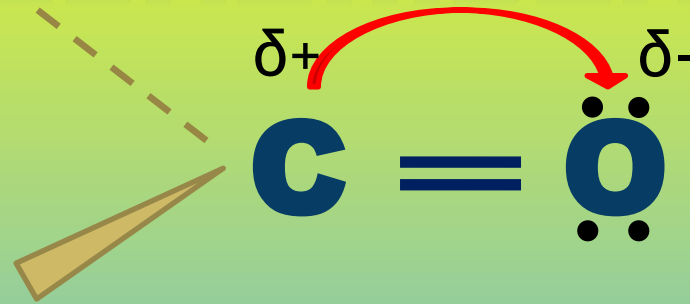
КАРБОНІЛЬНІ СПОЛУКИ

Органічні сполуки,
молекули яких містять карбонільну групу

Залежно від положення цієї групи в
карбонівому ланцюзі розрізняють
альдегіди і кетони

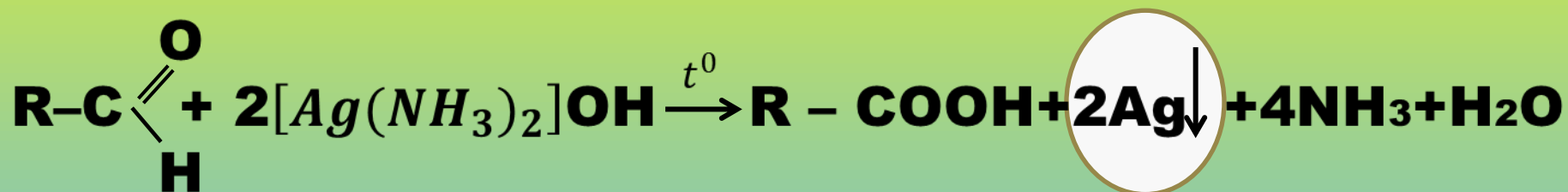
ЕЛЕКТРОННА БУДОВА КАРБОНІЛЬНОЇ ГРУПИ

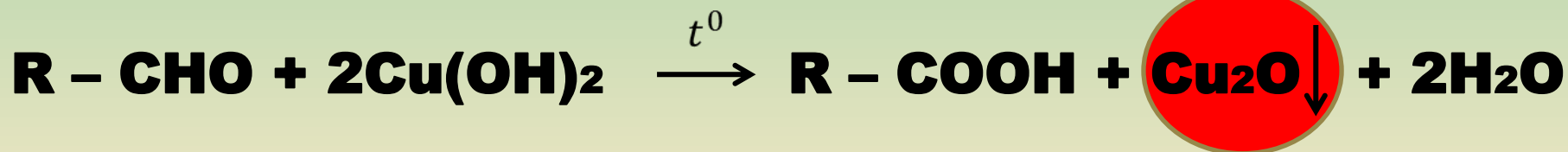
- Атом Карбону у стані sp^2 гібридизації, атом Оксигену негібридизований.
- Різниця електронегативностей атомів Карбону і Оксигену обумовлює сильну поляризацію обох зв'язків і появу на атомі Карбону часткового позитивного, а на атомі Оксигену - часткового негативного заряду.
- Чим більший позитивний заряд на атомі Карбону, тим більшу активність виявлятиме сполука, що містить карбонільну групу.
- Альдегіди хімічно активніші за кетони.

Якісні реакції на альдегіди

Реактив Толленса – реакція «срібного дзеркала» .

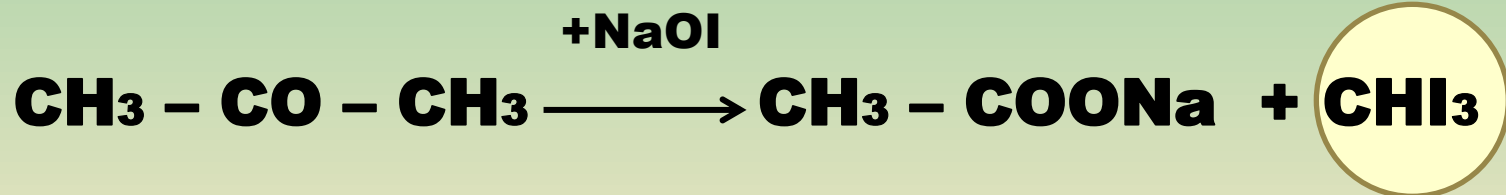

З Купрум (II) гідроксидом -
випадає червоний осад Купрум (I) оксиду

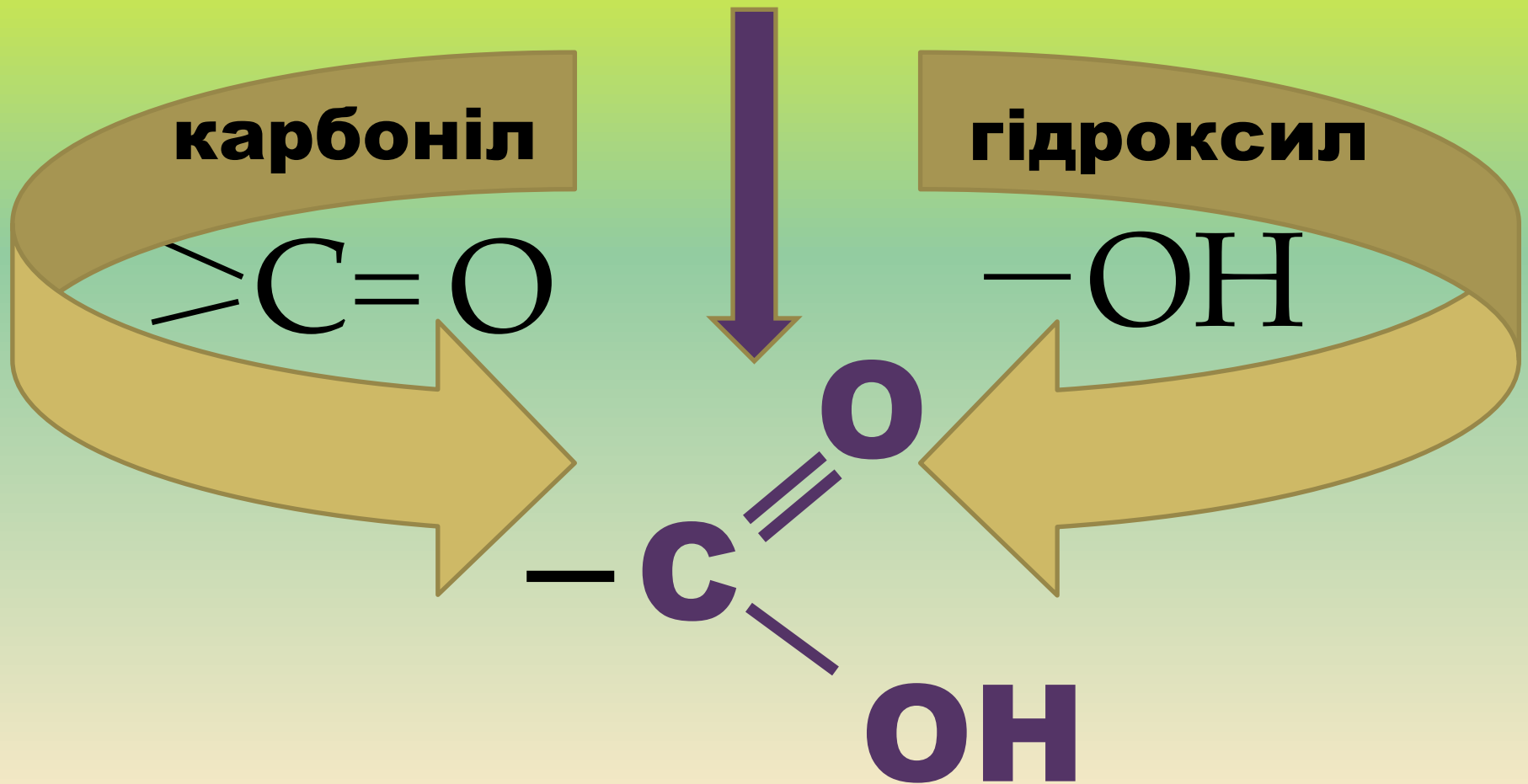

Якісні реакції на кетони (ацетон)

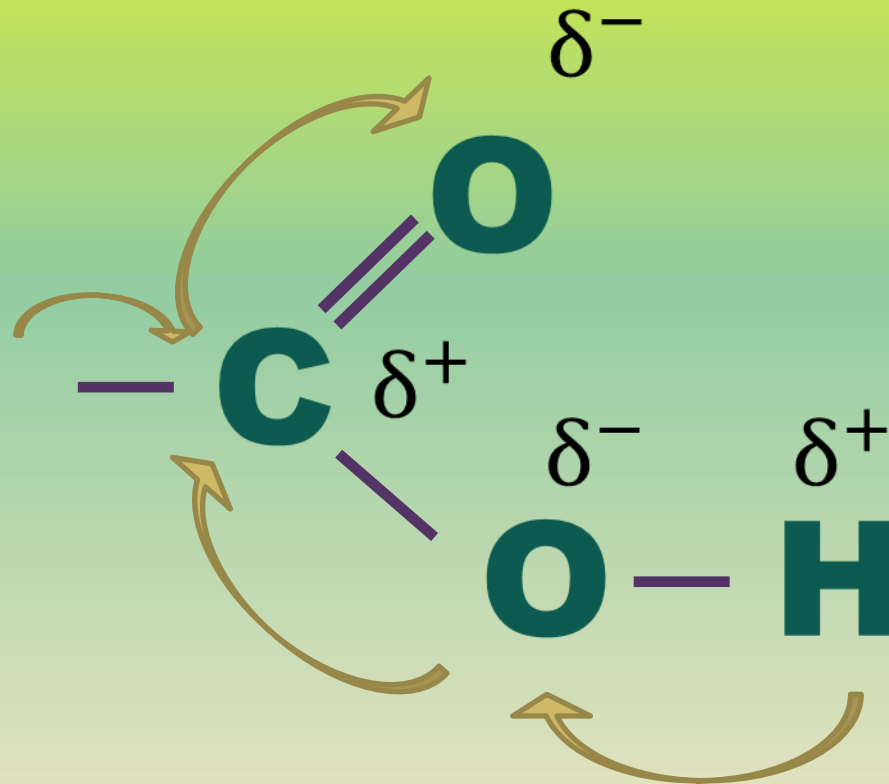
Лужний розчин йоду
утворює світло-жовті кристали йодоформу CHI_3

Карбоксильна група містить дві функціональні групи

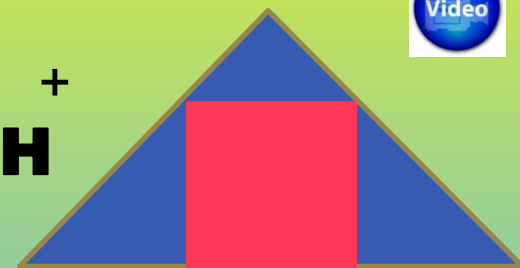
Характеристика зв'язків карбоксильної групи

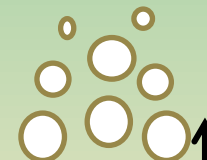
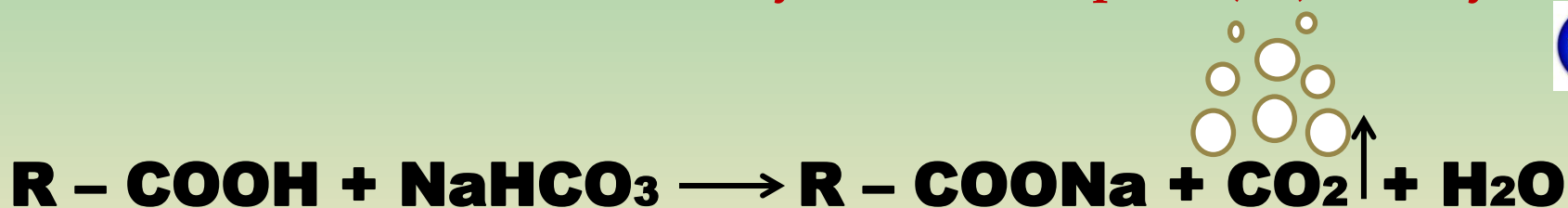
*Зсув електронної густини,
ослаблення зв'язку $\text{O}-\text{H}$, відщеплення протону.*

Якісні реакції на насичені карбонові кислоти

Дисоціація у водному розчині, зміна кольору індикатора

Взаємодія з NaHCO_3 і поява бульбашок Карбон (IV) оксиду

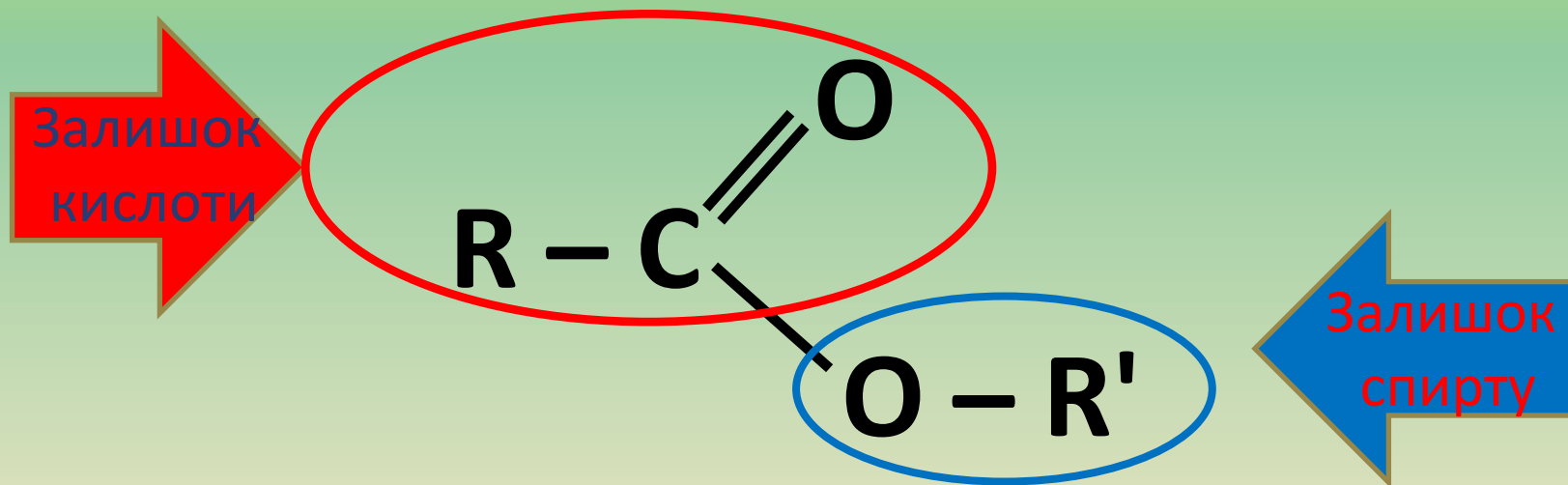

ЕСТЕРИ

(складні ефіри)

Похідні оксигеновмісних кислот,
у яких гідроксильна група
кислоти заміщена на залишки спирту або фенолу.

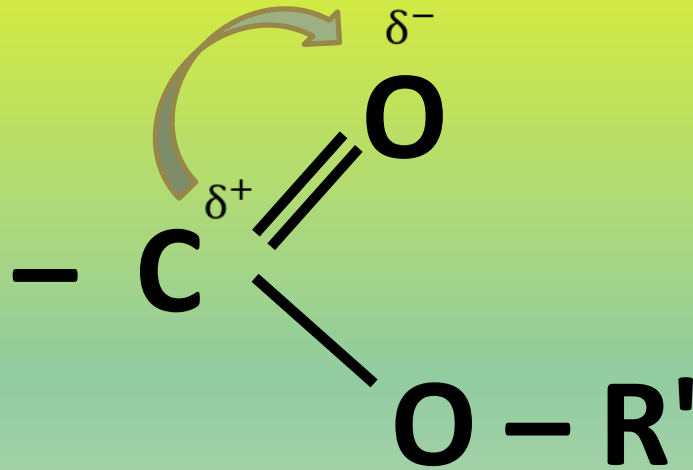
Загальна формула $C_nH_{2n}O_2$

R і R' - вуглеводневі радикали (одинакові або різні)

Це органічні сполуки, що утворюються внаслідок взаємодії карбонових кислот зі спиртами.

Будова молекул

Наявність поляризованого атома Оксигену

активізує зв'язок $C - O - R'$

і він легко розривається навіть під дією води.

ЖИРИ (тригліцериди)

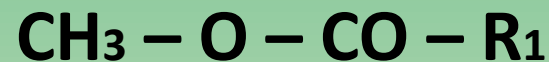
Це естери гліцерину й вищих карбонових кислот

Загальна формула

Фізичні властивості

Легші
за воду

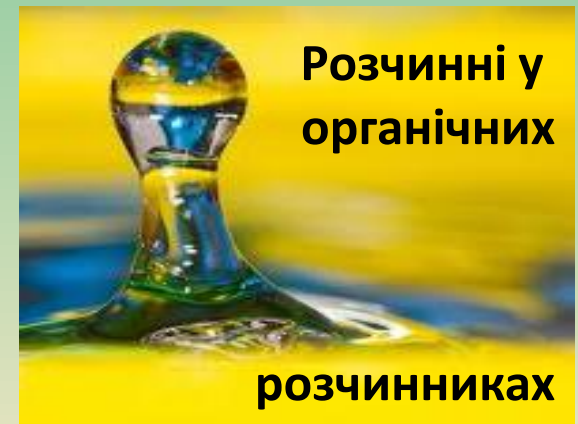
|

|

Фізичні властивості

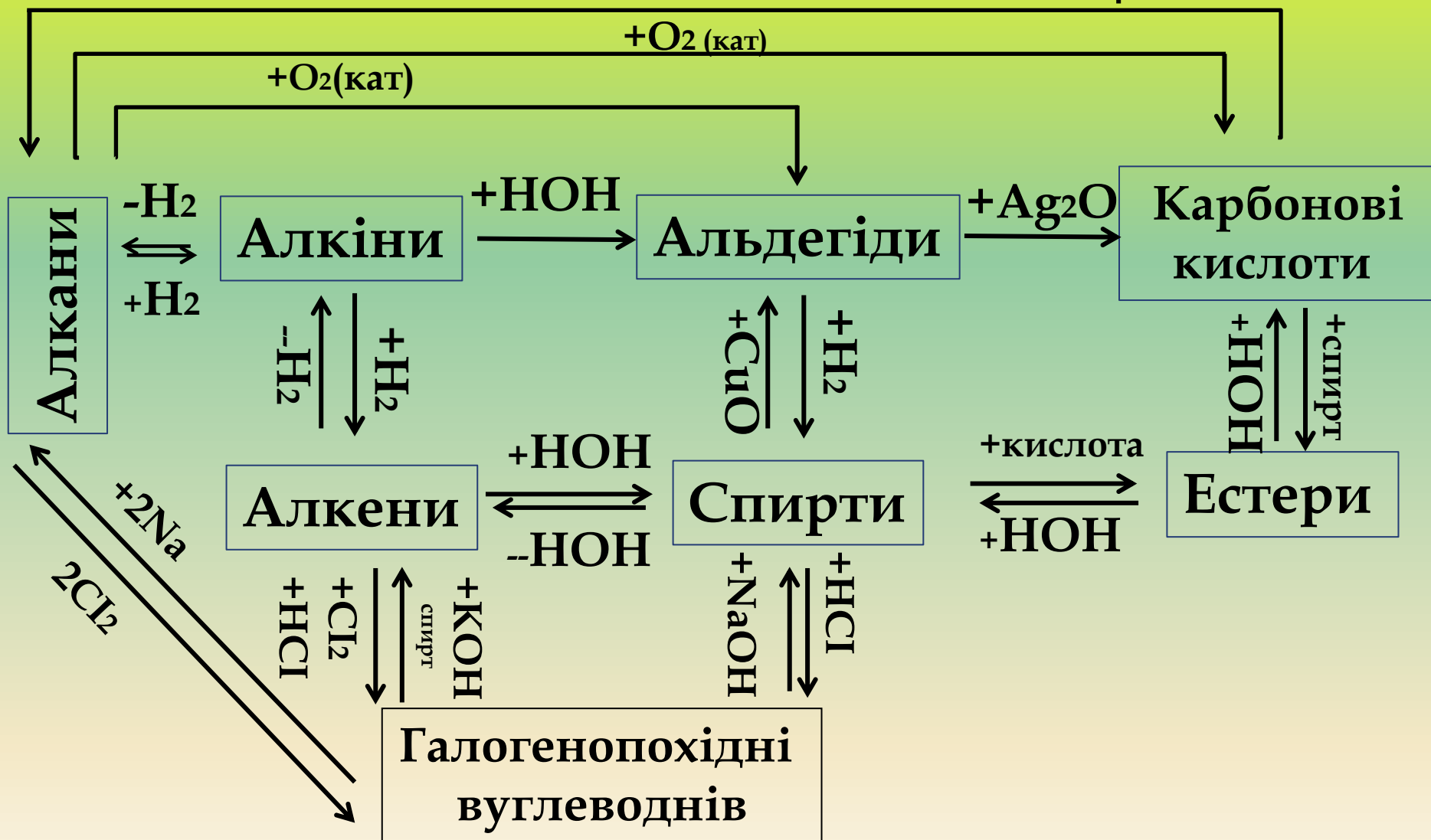
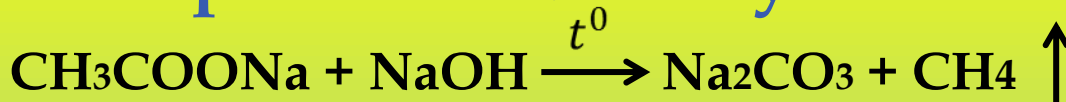
Розчинні у
органічних

розчинниках

R_1 , R_2 , R_3 , - радикали кислот,
що містять від 3 до 25 атомів Карбону

Генетичний зв'язок між класами органічних сполук

Застосування оксигеновмісних сполук

Одержують
карбамідні смоли

Лікарські
препарати

Розчинник

Дублення шкіри

Для протруювання
насіння

Миючі засоби

Продукти
харчування

Кислоти, спирти

Список використаних джерел

- 1.Хімія: підручник для 11 класу загальноосвітніх навчальних закладів: академічний рівень. /Л.П.Величко. – К.: Освіта, 2011 – 222с.
2. Органічна хімія: Навчальний посібник О.Березан Тернопіль
Видавництво : Підручники і посібники 2012 . 64-72 с.
3. Хімія: довідник для абітурієнтів та учнів загальноосвітніх навчальних закладів: навчально –методичний посібник /М.В.Гриньова, Н.І.Шиян, Ю.В.Самусенко -
К.:Літера ЛТД, 2012.305-320с
4. Картинки : www.google.com.ua/search<http://yandex.ru/>
<http://www.google.com.ua/search>
<http://www.tiensmed.ru/news/lipidy-wkti/>
- 5.Відеофайли віртуальної лабораторії :
video.sibnet.ru › Альбом "Химия органическая"
<http://chemistry-chemists.com/Video.html>